

Aska ökar träd­ till­ växten – ett lönsamt gödsel­ medel för torv­ skogs­ marker

Bi­ bräns­ leaska är ett för­ näm­ ligt skogs­ gödsel­ medel som kan få trä­ dens till­ växt att öka väsent­ ligt – om göds­ lingen görs i de rätta skoga­ rna. Trä­ den i dessa skogar står på ett torv­ lager och har nedsatt till­ växt p.g.a. brist på mi­ neral­ närings­ sämnen, främst fosfor och kalium, dvs. just sådana ämnen som finns i askan. (I vanliga fast­ marksskogar däremot, är kväve det mest till­ växt­ begränsande ämnet och ef­ tersom kväve saknas i askan fun­ gerar inte ask­ gödsling på dessa marker – till­ växt­ effekten uteblir). I torv­ marksskogar blir till­ växt­ effekten av askan störst när torven är kväve­ rik och ma­ rken är väl­ dränerad. Lönsam­ mast blir göds­ lingen om den görs nå­ gra år före en gallring eller slut­ av­ verkning, dvs. inte bara ma­ rken utan även trädbeståndets ut­ vecklings­ grad har be­ tydelse för var åtgärden bör utföras. En studie med syfte att beräkna de arealer torv­ täckt mark som m a p till­ växt­ effekter är de mest lämpade för skogs­ gödsling med bi­ bräns­ leaska har där­ för genom­ förts. I studien ingick också att uppskatta den mängd aska som skulle be­ hövas för att gödsla dessa torv­ marksskogar.

Areal­ beräkningarna grundades på ett urval av uppgifter från Riksskogstaxeringen 1997-2001 avseende torv­ djup, växt­ platsens bördighet, dränerings­ grad, dominerande fält­ vegetation och trädbeståndets ut­ vecklings­ grad. *Enligt använda urvalskriterier är det de dikade torv­ markerna med gallrings­ mogen eller äldre skog av bättre ristyp eller lågstarrtyp som är de mest lämpade för ask­ gödsling. Sammanlagt finns ca 190 000 hektar sådan skog, varav ca 60 000 ha i Norra Norrland, 30 000 ha vardera i Södra Norrland och Svealand, samt ca 70 000 ha i Göta­ land.*

Vid skogs­ gödsling på torv­ marker be­ hövs 40 – 50 kg fosfor per ha. Att döma av variationen av fosfor­ in­ nehållet och volym­ vikten i träaska av olika slag be­ hövs en gödsel­ giva om 3 – 5 ton aska per ha. *Med givan fem ton per ha går det åt ca en miljon ton bi­ bräns­ leaska för att gödsla de utvalda torv­ marksskoga­ rna en första gång.*

Eftersom de flesta skogs­ göds­ lings­ försök med aska anlagts på trädlösa, djupa torv­ marker med låg bördighet be­ höver precisionen i urvalet av torv­ marksskogar för ask­ gödsling skärpas, bl.a. ifråga om vissa ört­ dominerade växt­ platser ska medräknas eller inte. Även ask­ göds­ lingens effekter i skog där torv­ djup är grundare än 30 cm be­ höver bestämmas, liksom i vad mån be­ ståndens täthet (kronslutenhet) före gödsling har be­ tydelse för till­ växtens storlek.